

MANUAL DO **ELEITOR**

ELEITORAL POPULAR

TIKUNA

ELIÇÕES
2026

Tribunal
Superior
Eleitoral

ELEITOARŮ POPERA

Rũ nhaã Resolução i n.º 23.759 i Tribunal Superior Eleitoral (TSE)wa ya ngu'utchiũ ni'ĩ i nhaã popera i ãmatũũ' naca' i nhaã wotatchiga i 2026gu i nguũ' i guãca' i ĩ'ũ' i nuã Brasilwa.

Rũ nhaã poperagu nanutaque'egũ i mugũ i guũ' i duũũguca' i igũũ' rũ ngéegũca' rũ yatüegũca' i igũũ' rũ nagu i u'ũ' na nhu'nhaãcũ tá ya'ĩ'ũ' i nhaã eleiçãoarũ puracũgũ rũ norũ nguneũgũ i nagu ya'ũ'ũ' rũ ngegumarũũta na nhu'nhaãcũ tá ya'ĩ'ũ' norũ tchu'u i ngeguma norũ nguneũwa nangugu i wotatchiga.

I'RAŮ' I POPERA TŮŮ RŮ NGŮËËŮRUŮ

Wotatchigaarũ nguneũ' i 2026gu ngupetũũ' i gúaneca' i ũ'ũ'.

1º turno

Norũ 1º turno rũ ãgũmũcũ (4) i nguneũ' ya Utubuarũ tauemũcũgu tá ni'ĩ na'ũgũũ' i 2026gu (Yũ'ũgu)

2º turno

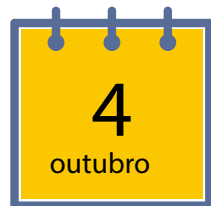
Norũ 2º turno i ngegũma nangemagu rũ guũ'necutũarũ wũ'imeptũ (25) i nguneũ' ya Utubuarũ tauemũcũgu ya 2026gu tá ni'ĩ.

Rũ norũ ngora: 8h rũ nhu'mata 17hwa nangu i guũ' i nhaã Brasilarũ naãnewa rũ Brasiliarũ ngoragu tá ni'ĩ ina'ĩ'ũ'. (Yũ'ũgu)

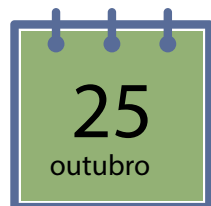
Natchicagũ i na'ca nũgũ nawa na'ũgũũ'

- Deputado Federalarũ
- Deputado Estadual
(rũ'ena distrĩtal i ngeguma Brasiliawa ya'ĩgu)
- Senador (i norũ ũgũ i natchicaca')
- Senador (i norũ tare i natchicaca')
- Governador rũ vice-governadorca'
- Rũ Presidente rũ Vice-presidenteca' i Brasilarũ Republicaca'.

1º turno

2º turno
(se houver)

Título eleitoral rü Wotatchigaarü Nguneũ'

Te'eti'ĩ i yawotae

Ngema wotawa rü poraäcü tüü' namugü i na iwotagüü' i ngeguma marü i tüü' yangucutchigu ya 18 ya taunecü rü notürü tama'etcha' äüri tüü' namu ya yiema nge'tü'ügüe rü ngewaca' pae' ya 16 rü'ena 17 ya taunecü tüü' ngemagüe rü ngegumarüüta ya yiema yapetágü ya 70 ya tauneciari ye'era tüü' ngemagüe rü nhu'matchi ya yiema tama ugütaeü' cua'e rü tama poraäcü tüü' namugü na tawotagüü'. Rü yiema te'e ya tüü' yadaye'e i tümaarü título rü ta tau'cürüwama tá tawota!

Ngeguma eleiçãoarü nguneügu

Rü ngeguma wotawa i ü'gu rü name ni'ĩ na nawe'ü' i popera i ta'tchicünaä' nawa ngó'ü' (rü identidade rü passaporte rü carteira i puraciari i ĩ'ü' rü'ena e-título i ätchicüna'äü'). Ya celular rü aüri'itchi natchu'u na wotaruü'tchiäwa nangeü' notürü name na namaä i ngu'ü' i ngema natchicagu ya yiema mesariu tamaä nüü' i u'ügu namaä i ngu'ü'güü'. Rü ngegumarüü i ngeguma i curü título namegu rü tama gutchaü nüü' ngemagu rü name nacuwotaamaü' ega woo cuü'nata'ugu i curü biometria.

Rü ngema nguneü i nagu yaguü' i titularü yau' rü meäma wü'imepü'waarü wü'i i nguneügu (6gu) ya tauemücü ya Maiuyugu ni'ĩ ya 2026gu ni'ĩ iyagu'ü'. Rü notürü i ngema puracü i titularü yau' rü wenataarü ni'wäna ya guüne ya cartoriugüwa i eleição i 2º turnowenaama.

Rü ngeguma wotawa cu'ügü rü ta'ingé i cürü candidatuarü numerugü i curü dauruü na tama ngemá quinu'cütchigü'üca' rü tama nüü' curüngümagüüca' i curü candidatugü i nawa cuwotaü'.

Rü ngeumarüü ya yiema eleitoresgü ya ngéegü rü yatüegü ya ü'tanegüe rü tüü' nawa'ee na tüü rü ngü'êê

Rü nawa tüü' i mucuü'

Rü maiyugü rü quilombolagü rü nüü' nagemagü ni'î ya norü conügü ya nawa yadé'agücü rü nhu'matchi rü ninacümagü i nücümacürüwa nawa nena'î'ü' rü pora'ägüü' rü ngemaca' taucürüwama tá tüü' na nagu'tchaêêgü i na tümaarü titulu taya'ugüü' i cartoriugüwa ya yiemagü woo i ngeguma tama portugueswa ti'dé'agügu.

Rü tüü' nanguüpuagü'êêü'

Duüüegü ya ü'tanegüe rü tüü' nagu'tchae na ti'üü' rü tüü' nangema na wü'ie tüü' rü nguêêü' na ngéma tanguüca' i wotatchicawa. Rü ngeumarüü i ngema urna rü nüü' nangema i na na'ägaü' i tûmaca' ya yiemagü ngautchiê'güe rü nangema ta i fone i tûmamatchiê'wa i ngucutchiü' rü na nüü' tá ta'înüca' rü meã tawotaü' tá i nawa rü nangema ta na Braillewa tawüetaü' rü na Libraswa tüü' ya'uutchigüü' i naegagü rü nhu'matchi ta nayimaü' ya airu ya ngemaruü i îcü na ngema tüü' naga'ü i wotatchicawa.

NAEGA I DUUGÜPE'EWA RÜ NHU'MATCHI YA YIEMA WOTATANÜEGÜ YA TO I PAISWA NGEMAGÜE

Naega i Duüügüpe'ewa

Duatagü ya toôcü i ca'i'tchigüe rü transgenerogü i îgüe rü tüü' nangema i tümaarü popera i nagu i u'ü' i ngema nawa tangemaü' i tûmacüma nangemaâcü ti'î'ü' rü na'ümatü i ngema tümaarü cadastro eleitoralwa.

Rü wotatanuegü ya to i paiswa ma'êê'

Rü eleitoresgü i îgüe ya ngéegü rü yatüegü ya to i paiswa ma'êê' rü yima ngemacüa' ya zona eleitoralwa âêgae rü neguma nuã Brasilwa tangemagu i wotatchigaarü nguneügu rü name na tawotaü' i ngeürüü' seçaowa rü'ena capaitalwa urü'ena municipiowa i ngeta i 100.000 i eleitoresgü i muüwa rü notürüwai Presidenteca'ricatátama ni'î i tawotagüü' rü ngema ni'î voto i transitogu âêgaü'.

Capitulu 4

Rü yaũ wa cungemagu cupatana? Rü nüũ nacua' i woto i ngema natchica i tama i wotaũ wa i cuũ' nangupetügu i transituãcü i i'ũ'!

Rü ngeguma to i natchicawa cu'ügu rü name i na'ca' icua'ũ' i cartoriowa nangemaãcü i to i titulu cuũ' ngemaũca' na paãtchi i to i natchicawa cu'üũ' urü'ena naĩ ya iãnewa cuwotaũ' rü ngema ni'ĩ i voto em transitogu ãẽgaũ'. Rü ngema nguneũ' i nagu naya'uũ' to i titulu rü nguneũ' i 20 ya tauemücü ya Julhogu ni'ĩ' rü na yagu' i nguneũ' i 20 ya tauemücü ya Agustugu ya 2026 ya daa taunecügu.

Rü ngeguma curü estaduwa cungemagu rü guũ i curü candidatugüwa tá ni'ĩ i cuwotaũ'. Cü ngeguma to estaduwa cungemagu rü'etcha Presidentewarica tá tama ni'ĩ icuwotaũ'.

Capitulu 5

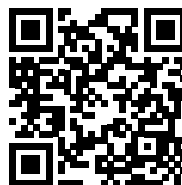
NA TAMA CUWOTAŨ'?
NHU'NHAÃCÜ I NÜŨ' QUI'UŨ' NA CUTAU'Ũ'?

I wotatchigaarüarü nguneũgu

Rü Cuma rü cuũ' nangema na nüũ' qui'uũ' rü cunameẽẽũ' rü cunawe'ãtchiẽẽũ' i nhaã [aplicativo i e-Titulo](#) gu ãẽgaũwa rü'ena notacama tũmaũtawa cu'ü ya yiema namaã icua'e i metchawa rü tó'eũtawa cunameẽẽ notacama.

Rü eleiçãowena

Rü cuũ' nangema na cunameẽẽũ' i nguneũ i tamaepü' (3) ya Dezemburugu i ngeguma tama cuwotagu i 1º turnugu cü ngeguma tama cuwotagu i norü 2º turnugu na cuname'ẽẽ i wü'imepü'waarü tamaepü (8) i nguneũ ya Janeruarü tauemücügu ya naĩ ya taunecü ya 2027gu. Rü cuma rü cuũ' nangema nacuname'ẽẽũ' i internetwa i nhaã norü e-mail i (<https://justifica.tse.jus.br>) rü tama ngemawa ya'ĩgu rü ina'ĩ'ẽẽ i aplicativo i e-Titologu ãẽgaũwa rü ngéma name'ẽẽ rü'ena notacama i cartório ya eleitoralwa cu'üũ'wai. Rü ngeguma to i paiswa cungemagu rü 30 i nguneũ' naguũ'wa na'ügü na cunameẽẽũ' i ngeguma marü icu'nguũ i brasilwa erü inaya'ugü i curü nguneũgu na paa' cunameẽẽũca'.

Rü ngeguma tama cuwotagu rü tama nüü' qui'ugu rü tama paa cuname'êëgu rü cuna'ütanü tá i multa i R\$ 3,51 naguü' i wü'itchigü i turnuwa.

Rü taü' gu'tchaügu rü nawa inayadau

Rü yiema te'e ya tama na'ütanü i ngema multa rü taucürüwa tá tánaya'u i tümaarü passaporte rü bai i tümaarü identidade rü taucürüwa tá ti'wücutchi tá i facultadegüwa rü'ena ti'ngucutchiü i tümaarü puracü i concursowa tangupetügu' rü'ena bancowa ta nayauü' i diëruarü purüäcü i i'ü' i empréstimogu äëgaü'. Ya yiema eleitugü ya ngéegü rü yatüegü i ngeguma tamaepü'cüne tama tawotagügu (rü wü'itchigü i turnu rü naya'ugügü ni'i) rü ngemaca' rü tümaarü titulu rü tüü' nayadayegü tá. Ya duüëgü ya iwogümarée rü poberegü i ñgüe rü tama'etcha tüü' nangema i multa.

Capítulo 6

Mugü i marü tüü ngemagüü' rü ngema tüü' ngemaü' meü i tacümagümaã rü wü'igu na'i

Rü taüü' i tchi'eäëäcü cuwotaü'

Erü cuma rü cuü' nangema na cuta'uü' i curü puracüwa i wotatchigaarü nguneügu rü tautama cuü' na natchi'eëë i curü puracütanü i ngema puracüarü yora i ngeguma wotawa cu'ügu rü woo nguneüarü tá i ngéma cungemagu.

Rü po'cugüane rü natchu'u'

Rü na'ügü i nguneü' i 29 ya Setembrugu na tauema po'cuü' ya eleitoresgü ya ngegüe rü yatügüe rü nhu'mata i wü'imepü'arü wü'i (6) i nguneü' ya Utuburu ya daa 2026gu yagu'ü' i na nata'uü' i po'cutchiga rü notürü tápo'cu ni'i i ngeguma tümamaã i narü'igu ya wü'ie na gutchaü' ita'üü' urü'ena tüü' nangema i gu'tchaü' i tama i ngutanüegaü' erü na'äücümaütchi i ngema tüü' ngemaü'.

Rü tama ägatanüäcü i dé'agüüü'

Rü ngeguma wotatchigaarü nguneüwa nangugu rü na naã' i cuü' na curü candidatuarü broche rü adesivo rü natchiruarü daü'maã i cuna'üäneü' rü notürüwai rü tüicáüwaricatama tá tama ni'i i namaã ta na'üäneü i ngenaneäcü. Rü ngema boca de urna rü natchu'u na na'üü' rü'ena na'ítaque'eü' i duüügu rü wü'iwa nangemaguü' i tümaarü candidatutchirugu i wü'igümatüümaã i wü'igu ta'äütaqueegüü' rü natchu'u!

RÛ TAMA NI'Ï I WOTAGU YAGUÛ' NA NÛNA IDAU RÛ NÛNA NADAU RÛ INA'UAÛTAE!

Rû uaÛtae i celulawa

Rû Agustuarû tauemücûgu ni'ï ina'ügüü' i nhaã aplicativo i Pardalgu ãêgaÛ'wa íu'ãÛtaeÛ' rû nge'erüemare ya duüüe rû namaã ta'uaÛtae i ngeguma nüü' ta da'gu i candidatugü na wotuca' na'egüü' rû'ena ãêgacügü i namaã icua'eü' rû ngegumaâma na na'ügüãü' i puracügü urü'ena wü'ie rû ngegumaâma i propaganda ítaü'.

Nûna ídaugüü'tchiga

Rû nge'erüemare ya duüüe rû tüü' nangema na na'ca' ítaca'ü' i guü' candidatugüarü prestação de conta i nawa i nhaã sistema i [DivulgaCandgu](#) ãêgaÛ' i Justiça Eleitoralarü i ï'ü'wa.

Chatbot

Rû Justiça Eleitoral rû TSE arü sitewa rû nhu'matchi i aplicativo i e-Titulogu ãêgaÛ'wa na nangó'êçgü i wü'i i norü ngemaü' i assistente virtual i ï'ü' ya tûmaca' ya eleitoresgü na ngemaãcü nüü tacua'eüca' i wotatchiga i ngupetüü' i ngema i ngoragutama rû nhu'matchi i ngéma nangema i wü'i i norü ngemaü' i meã nawa tüü' nanguüpuacêü rû tama auctimaü' i tüü'.

Duüüegüne

Rû ngupetüanegü i doramaregü i ïgüü' rû ngeguma nhaã Inteligencia Articial i IAgü ãêgaÛ'wa aüri tchi'eacü ya ügu rû ngema rû muëpücüne natchi'eêë i wotatchiga erü tama nagu na'ï i mugü urü'ena Whatsappwa namugü i muü'tchiü' oregü rû ngema rû name na ína'uaüügüü' i nhaã [Sistema de Alerta de Desinformação Eleitoral](#) – Siadegu ãêgaÛ'wá.

Rü wotatchigaarü ütchiga rü nhu'matchi i diêruarü âtchiga.

Rü ta'acü i ngema cuüü'tá

Rü tama natchu'u ni'î i na pafletumaã inuêü'. Rü carugüwa iyadecutchigügüü' i norü adesivogü 0,5m² nüü ngemaü' (rü'ena ngema adesivo rü ngema wi'weama üü' i caruarü viduruwa nade'cüü'). Ngema rü tama naã'tanü erü yiema na'ü'e' rü tümaarü ngutchaümaãmare tá ni'î itana'üü' i ngema norü utchiga.

Rü ngeguma wü'ie naü'gu i wotatchigaarü utchiga ya wü'ieweügu rü name na tana'üü' i tümaarü ngutchaüäcü rü tümaarü ngetchaüäcü erü tüü' nangetanümare erü aüri natchu'u na tüü' na âtanüü na tümaarü wotutanüü' ya ngu'utchiü' i ngema norü utchiga.

Rü nhu'nhaäcü i âmare i üü'

Rü ngegumarüü i wü'i i candidatüü' curünguêêtchaügu i nawa i diêrugü rü ngema güü' i cuü' ngemaü i curü ngemaüguwa rü curü diêrugüwa rü 10ênaguümaã tá tama ni'î i cungüêêtaeü'. Rü ngema amaregü rü nûmagü rü tá meã na nangugügü i ngeguma ti'ücügu ya diêrugü i pixwa rü'ena bancuwa ya igu rü woo ngeguma i ngema plataforma de financiametogu âêgaüguwa ya'ïgu i (site de vaquinha virtualâgu âêgawa ya'ïgu) rü meã tá rü nüü' nacua'e.

Rü wotatchiga TVwa ngó'ü'

Rü yiema wotatanüegü ya ngéegü rü yatüe'gü rü tüü nangema nangéma ta'î'ü' ya yima radio rü televisaowa ya wotatchigaü' i yaü'tchigaüwa i ngetanüäcü i ngó'üwa.

Rü wotachigawa ipuracügu (Rü mesario ya ngêã'tagü rü yatüegü)

Rü cuma rü cuũ' nangema ni'ĩ i nawa quiwücutchiũ' i cartoriowa i mesarioarü puracüwa i curü ngutchaũcũmaã i ĩ'ũ' rü cuna'ü na cugü qui'wücutchiũ' i TSEarü sitewa rü'ena aplicativo i e-Titulowa (rü te'e ya yiema biometria tüũ' ngemaerica tá tama ni'ĩ i nawa i tügü tiwücutchiũ').

Rü ta'acü i norü me

Ya yiema mesáriogü ya ngéegü rü yatüegü rü tüũ' nangema i tare (2) i nguneũ nagüũ' i nagu tarü'ngueũ' i wü'itchigü i nguneũ na nawa tapuracüeũ' i cartoriuarü puracügü rü nangemaãcü i ngema puracüarü yora rü tüna na ã'ã na tarüngüũca' i ngema i nguneũgu – rü ngemaca' name na puracgüarü yoramaã ta nameẽẽãũ' i ngeguma mesário ti'ĩ'gu. Rü wotaarü nguneũgu rü Justiça Eleitoral rü tüna na na'ã ona i auxílio alimentaçãogu ãẽgaũ'.

Naweũgũ i wotatchigaarũ nguneũgu nagu na'ĩ'ũne: rũ guũ' i natchigaũ' nancua'

Rũ naweũgũ ya ngetanũgũne

Rũ ã'ẽgacũgũ i porá'ãgũũ' rũ nũũ' na ngemagũ i na na'ãgũãũ' ya naweũgũ ya guãca' i ãgũne ya ngetanũãcũmare i ãgũne na meã tawotagũũca' ya guã ya duã'tagũ ya ããnegũ ya tagũnewa ngemagũe rũ nhu'matchi tũmaca' ya yiema duũũegũ ya to i municipiuwa wotagũe i ngema nguneũgu.

Rũ wotatchigagu ãũcũmaũ'!

Rũ na'ũãẽ! Rũ na tchu'utchima na wũ'i i candidatu rũ'ena partido na naã'gũãũ' ya naweũgũ rũ'ena onagũ i tũna ya wotatanũegũ i na tũmaarũ wotumaã na ãtanũũ'. Rũ Justiça Eleitoralricatama ni'ĩ i tũna naã'ũ' i onagũ ya yiema duã'tagũ ya yaanewa ne'ĩẽ' rũ gu'tchaũ i natchicawa ne'ĩẽ' ya yiema maiyugũrũũ rũ quilombolagũrũũ i ãgũe rũ yiema tatũpetchinũwa ipeagũeca'ricatama ta yaĩ'ũ' i ngema ona.

Rũ marũ ínangema i ãmatũũ'wa ya ngẽtanũgũne ya naweũgũ na nagu ta'ĩ'ũ'ruũ ya wotatanũegũ na tũũ' nanguũpuagũũ'ca' ya maiyugũ rũ quilombolagũ rũ toguã'tagũ ya nucũmacũrũwa tũmacũmagũgu maẽẽãũ' (rũ woo ya yiema i to i municipiowa ne'ĩẽ' rũ tũũ' na nanguũpuagũ'ẽẽ) i na tawotagũũ' rũ ngegumarũũ ta ya yiema ã'tanegũe rũ yiema tama i ãparagũe rũ i ngeweũgũeãũ' na tayawotagũũca' rũ TSE rũ tũũ' na'ca' nadau i namũcũgũũtaw a i ngu'ẽẽtaegũ rũ'ena ngema convẽníowa i nangema tanguũ'ca' i wotatchicawa i nhaã (Programa Seu Voto Importa) nhaũgu ãẽgaũwa ngemaũ i diẽrumaã tũũ' naru'nguẽẽgũũ' ya yiemagũ.

Rü nagu nacu' rü nagu naü'cu na ye'eraäcü nüü' icua'üruü

Wotatchigagüarü Calendariu

Rü meã nüü' nadau na ngeta yaguü' i eleiçãoarü nguneügü i 2026wa.

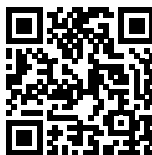
Rü Justiça Eleitoralarü contatugü

Ngeta rü nhu'matchi nhu'nhaäcü i na'ca' ida'ü i aicumagüü' i natchigagü.

Justiça Eleitoralarü Portal

Rü nawa nangó' i güü' i urnatchigarü nge'tüüguü'arü wotutchigagü rü ngéã'tagütchiga rü toomagütchiga.

Tradutor: **Sansão Ricardo Flores**

Etnia: **Tikuna/Magüta**

ELIÇÕES
2026

